

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

MUNKAFELÜGYELETI FŐOSZTÁLY

J E L E N T É S

**a munkavédelmi hatóság
2016. I. negyedévi ellenőrzési tapasztalatairól**

Bevezetés

A munkavédelmi hatóság 2016. I. negyedévi ellenőrző tevékenységét a 2016. évi Ellenőrzési Irányelvek, az Országos Hatósági Ellenőrzési Terv és a megyei munkavédelmi hatóságok munkaterveiben meghatározottak figyelembe vételével végezte.

A munkavédelmi hatóság elkötelezett abban, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak, a munkavédelmi ellenőrzések hatékonyabbá váljanak.

A célkitűzéseknek megfelelően a munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére épült. A szakmai tevékenység tükrözte a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során megmutatkozott az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

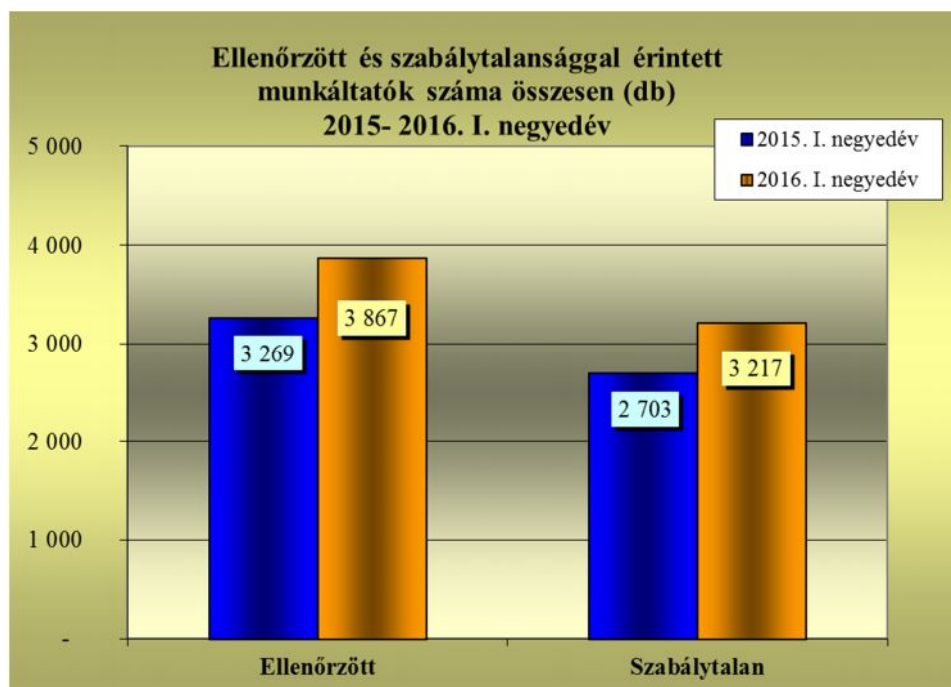
1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSEK

1.1. Ellenőrzött és szabálytalansággal érintett munkáltatók, illetve munkavállalók

A 2016. I. negyedévben a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka 3 867 munkáltatóra terjedt ki, amelynek során a felügyelők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását. (2015 első negyedévben 3 269 munkáltató ellenőrzésére került sor.)

Az ellenőrzött munkáltatók 83,2%-ánál tapasztaltak munkavédelmi szabálytalanságot, ez az arány 0,5%-kal magasabb a 2015-ös év azonos időszakában tapasztalt 82,7%-ához képest.

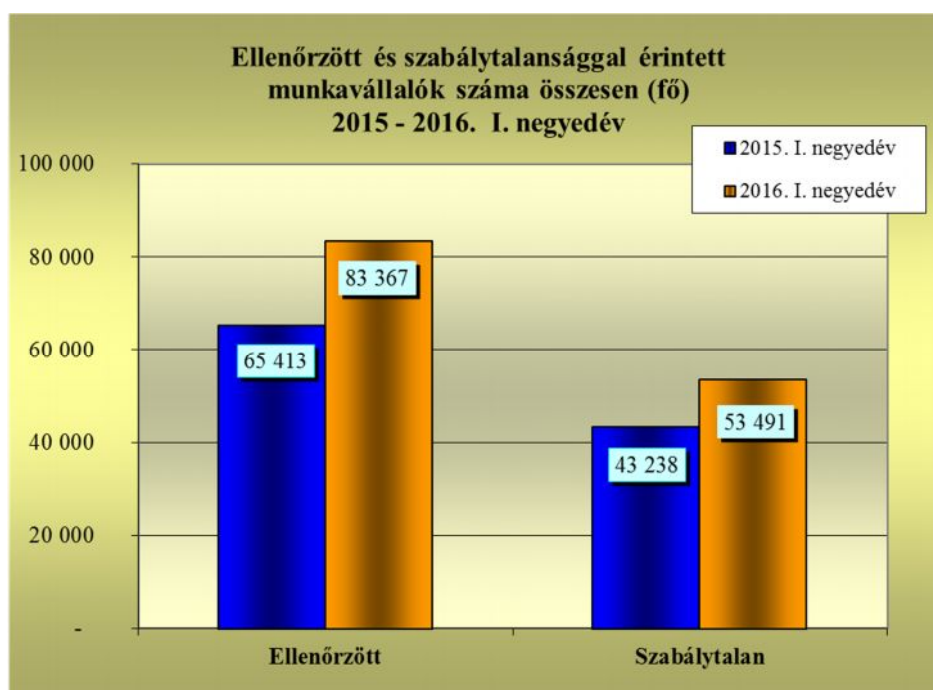
Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkáltatók számát az *1. számú ábra* mutatja.

A munkavédelmi felügyelők az ellenőrzések során 83 367 fő munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 64,2%-ánál tapasztaltak. Ez az arány 1,9%-kal alacsonyabb, mint az előző év azonos időszakában (66,1%).

A munkáltatók írásbeli tájékoztatásra történő kötelezésével további 288 munkáltatót vizsgált a munkavédelmi hatóság.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámot a 2. számú ábra mutatja.

A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 30,3%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett, ez arányait tekintve alacsonyabb, mint a 2015. I. negyedévi 34,3%-os súlyosan veszélyeztetett létszám.

1.2. Az ellenőrzések megoszlása

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar – ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb.

A kiemelt ágazatok ellenőrzéseinek számát és az összes ellenőrzéshez viszonyított arányát az 1. számú táblázat mutatja.

1. számú táblázat

Kiemelt ágazat	Ellenőrzések száma (db)
Mezőgazdaság	189
Feldolgozóipar (kivéve: gépipar)	1 042
Gépipar	397
Építőipar	747
Bányászat	5
Egészségügyi, szociális ellátás	55
Kiemelt ágazat összesen	2 435

Ellenőrzött munkáltatók száma összesen	3 867
---	--------------

Százalék (kiemelt ágazat / összesen ellenőrzött munkáltatók száma)	62,97 %
---	----------------

(Az Mvt. előírása alapján a bányászati ágazatra vonatkozóan a munkaegészségügyi követelmények ellenőrzése tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe. A bányászati ágazatot veszélyessége miatt kezeljük kiemelt ágazatként az ellenőrzések során.)

A munkavédelmi hatóság a 3 867 munkáltató ellenőrzése során 7 145 látogatást folytatott le.

A látogatások számát a látogatások okai szerinti bontásban a 2. számú táblázat tartalmazza.

Látogatások oka	Látogatások száma
Terv szerinti	4 930
Közérdekű bejelentés	584
Terv szerinti, utóellenőrzéssel	577
Balesetvizsgálat	566
Célvizsgálat	90
Előre nem tervezett	83
Foglalkozási megbetegedés (mérgezés) kivizsgálása	78
Előzetes értesítés alapján történt átfogó ellenőrzés	58
Panaszvizsgálat	54
Felkérésre végzett ellenőrzés	52
Egyéb	73
Összesen	7 145

Látogatásra legtöbbször terv szerinti ellenőrzés alapján került sor (az összes látogatás 69%-a).

A megyei munkavédelmi hatóságokhoz beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok, illetve a munkavállalók kérelme alapján balesetvizsgálatra az ellenőrzések 7,9%-ában került sor.

Az állampolgárok nagy számban tettek bejelentést, az egészséget és biztonságot veszélyeztető munkakörülmények miatt. A felügyelők a közérdekű bejelentés miatti 584 látogatásuk során 369 közérdekű bejelentést, az 54 panaszbejelentés miatti látogatásuk alkalmával 56 panaszbejelentést vizsgáltak ki. A látogatások 8,9 %-a irányult közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálására.

Utóellenőrzésekre a látogatások 8,1%-ában, míg célvizsgálatra az ellenőrzések 1,3%-ában került sor.

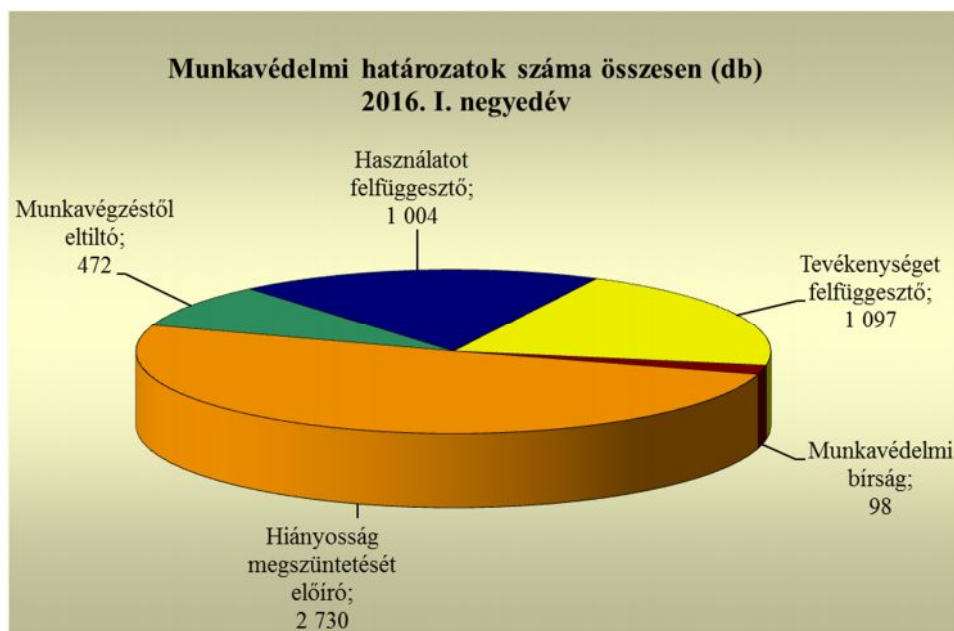
A munkavédelmi hatósághoz beérkező bejelentett, kivizsgálásra kötelezett súlyos munkabalesetek kivizsgálása folyamatosan történik.

1.3. Az ellenőrzések során hozott határozatok

Az ellenőrzések eredményeként összesen 5 438 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

A kiadmányozott közigazgatási 5 401 határozat közül a 3. számú ábra szerinti megoszlásban az azonnali intézkedést foganatosító és a hiányosság megszüntetésre kötelező határozatok száma a meghatározó. Az azonnali intézkedést foganatosító 2 573 db határozat és a hiányosság megszüntetését előíró 2 730 db határozat mellett 98 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására.

Az előző év hasonló időszakához viszonyítva az azonnali intézkedést foganatosító határozatok száma 16,5%-kal (2 209 db), a hiányosság megszüntetését előíró határozatok száma pedig 21,7%-kal (2 244) emelkedett.

Az érdemi munkavédelmi döntések 2,5%-a vont maga után valamilyen pénzügyi jellegű szankciót (munkavédelmi, illetve eljárási bírság). Az előző év hasonló időszakában ez az arány 3,3% volt.

A közigazgatási határozatokban összesen 20 553 intézkedést hoztak a felügyelők. E határozatokban foglalt intézkedések közül 5 330 munkabiztonsági jellegű, 2 735 intézkedés munkaegészségügyi és 12 488 intézkedés munkavédelmi* tárgyú volt.

Az összes intézkedésen belül a munkaegészségügyi intézkedések aránya 13,3%-ot, a munkabiztonsági intézkedések aránya 25,9%-ot tett ki, míg a legmagasabb arányt a munkavédelmi intézkedések képviseltek 60,8%-kal.

Az előző év hasonló időszakához viszonyítva az intézkedések száma 24,8%-os emelkedést mutat. Az összes intézkedésen belüli arányok gyakorlatilag megegyeznek az előző évivel.

A munkavédelmi felügyelők ellenőrző munkájában érvényesült a munkavédelem komplex szemlélete.

(*munkavédelmi intézkedés: olyan intézkedések köre, amelyek mind a két szakterületet (munkabiztonság és munkaegészségügy) egyaránt érintik. pl. kockázatértékelés, egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések, stb.)

2. KIEMELT SZAKMAI CÉLOK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ TAPASZTALATOK

A közigazgatási határozatokban foglalt intézkedések szakmai tartalma szerint a leggyakoribb intézkedéseket a 3. számú táblázatban nagyságrendi sorrendben bemutatott munkáltatói mulasztások miatt kellett meghozni.

3. számú táblázat

Leggyakrabban előforduló mulasztások megnevezése	Intézkedések száma
Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése	1 427
Munkavédelmi ismeretek hiánya	1 291
Létesítmények érintésvédelme	992
Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya	844
Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya	783
Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése	754
Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése	696
Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb.)	676
Elhelyezés, telepítés, rögzítés	594
Villamos hosszabbítók, tápkábelek hiányosságai (szerelvények, szigetelés, elhelyezés)	594
Figyelmeztető-, és funkció jelölések hiánya	588
Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése	529
Botlás- elesés és elcsúszás veszély	521
Kockázatértékelés hiánya nem veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszközknél, tevékenységeknél	519
Be- és leesési veszély	496

A 15 leggyakoribb intézkedést figyelembe véve összességében a legtöbb intézkedés a villamosbiztonsági hiányosságok (7,7 %) miatt született (3. és 10. intézkedés). Ezután a nem megfelelő munkaeszközök (7,1 %) miatti intézkedés következik (5. és 8.) intézkedés. A harmadik legtöbb intézkedést a „Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése” miatt hozták a felügyelők, amely az összes intézkedés 6,9 %-a.

A „Munkavédelmi ismeretek hiánya” tárgyú intézkedéssel a felügyelők az összes intézkedés 6,3 %-át hozták. Az „Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya” miatt az 5. legtöbb intézkedést hozták a felügyelők (az összes intézkedés 4,1 %-a).

Továbbra is magas az „Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése” miatt hozott intézkedések száma. (6. legtöbb intézkedés, az összes intézkedés 3,7%-a.)

Hasonló arányban hoztak intézkedést az „Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése” tárgyban, ami az összes intézkedés 3,4%-át teszi ki.

A „Be- és leesési veszély” miatt a felügyelők az összes intézkedés 2,4 %-ban hoztak intézkedést.

2.1. Kiemelt intézkedések

A kiemelt érdemi intézkedések a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét leginkább veszélyeztető munkáltatói szabályszegésekre utalnak.

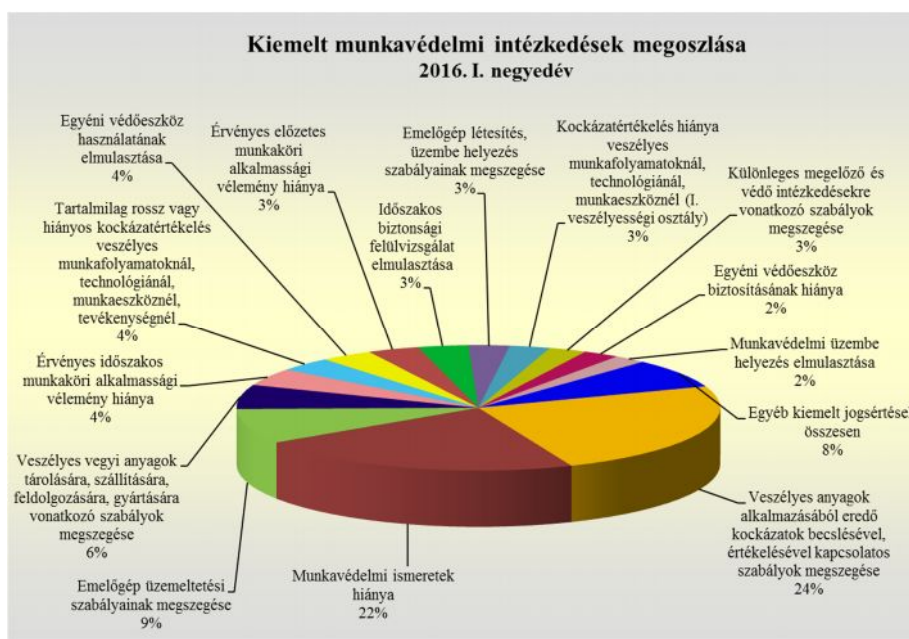
A tárgyidőszakban a kiemelt érdemi munkavédelmi intézkedések száma 5 878, a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések száma 2 656, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések száma pedig 443 volt. A kiemelt intézkedések az összes intézkedés 43,7%-át teszik ki.

2.1.1. Kiemelt munkavédelmi intézkedések

Az összesen 12 488 munkavédelmi intézkedés közül a kiemelt munkavédelmi intézkedések száma 5 878, ami az összes intézkedés 28,6%-a.

A kiemelt munkavédelmi intézkedések megoszlását a 4. számú ábra mutatja.

4. számú ábra

A kiemelt munkavédelmi intézkedések közül összességében a legtöbb intézkedést (30,5%) a veszélyes anyagokkal (ideértve a veszélyes keverékeket is) végzett tevékenységgel kapcsolatban (1. és 4. legtöbb intézkedés), míg a második leggyakrabban a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” miatt intézkedtek (22%) a felügyelők. A harmadik legtöbb intézkedést az emelőgépek üzemeltetési szabályainak a megszegése miatt hozták a felügyelők (11,8%).

Ezután a munkaköri orvosi alkalmassági vélemények hiánya miatt hozott intézkedések következnek (összesen: 7,9%).

Továbbra is gondot jelentenek a kockázatértékeléssel kapcsolatos hiányosságok. A kockázatértékelés a munkáltató legáltalánosabb, további intézkedéseket megalapozó megelőzési, munkavédelmi jellegű feladata. Valamennyi tevékenységét lényegében erre alapozva kell megkezdenie és folytatnia. Az erre irányuló intézkedések a kiemelt munkavédelmi intézkedések 6,3%-át jelentették.

Az egyéni védőeszközök használatának szabályainak megszegése miatt az összes kiemelt intézkedés 5,9%-ában intézkedtek a felügyelők.

2.1.2. Kiemelt munkabiztonsági intézkedések

Az 5 330 munkabiztonsági intézkedés közül a kiemelt munkabiztonsági intézkedések száma 2 656, ami az összes intézkedés 12,9%-a.

A 2016. I. negyedév során a kiemelt munkabiztonsági intézkedések közül leggyakrabban a villamosbiztonsági hiányosságok („létesítmények érintésvédelme” 37,3% és a „munkaeszközök érintésvédelmi problémái” 7,7%) miatt kellett intézkednie a felügyelőknek (1. és 4. legtöbb intézkedés). Ezt követően a nem megfelelő

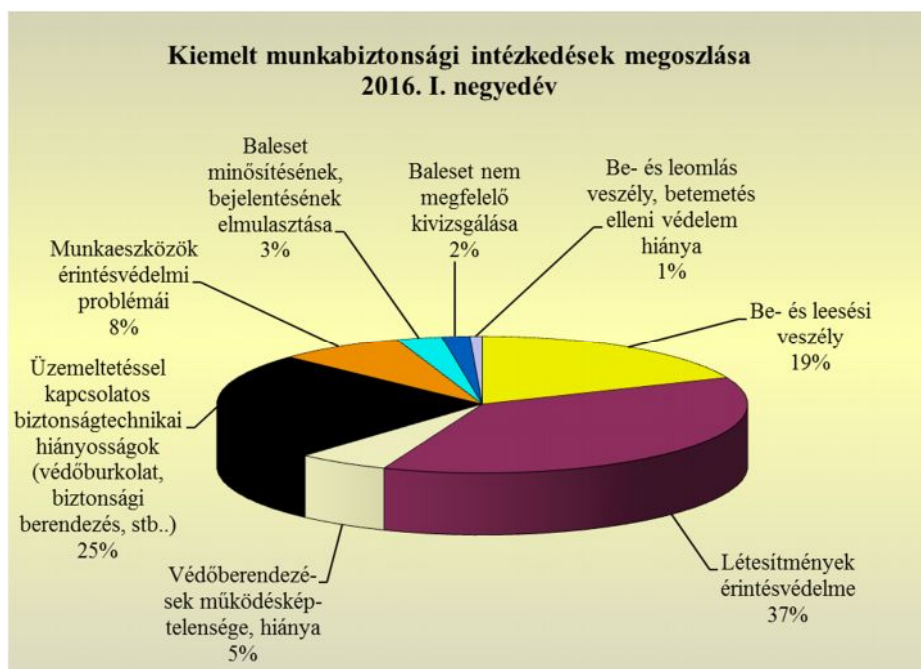
munkaeszközök használata (az „üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok” 25,5%, valamint a „védőberendezések működésképtelensége, hiánya” 5,6%), miatt történt számos intézkedés (2. és 5. legtöbb intézkedés). Ezek az intézkedések adják a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések 76,1%-át.

A „be-és leesés veszély” miatt a kiemelt munkabiztonsági intézkedések 18,7%-ban kellett a felügyelőknek intézkedni.

A munkabalesetek nem megfelelő kivizsgálása, illetve a bejelentésének elmulasztása miatti intézkedések aránya 4,5% volt.

A kiemelt munkabiztonsági intézkedések megoszlását az 5. számú ábra mutatja.

5. számú ábra

2.1.3. Kiemelt munkaegészségügyi intézkedések

A 2 735 munkaegészségügyi intézkedés közül a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések száma 443, ami az összes intézkedés 2,2%-a.

A kiemelt munkaegészségügyi intézkedések megoszlását a 6. számú ábra mutatja.

Az alábbi ábrán látható, hogy leggyakrabban a *munkahelyi zajexpozícióval* kapcsolatban (összesen¹: 29%) és a *foglalkozási eredetű rákkeltő anyagokkal* (összesen²: 19%) intézkedtek a felügyelők. E két kóros tényezővel összefüggő intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés közel felét (48%) teszik ki.

A munkahelyi zajexpozícióval kapcsolatos intézkedéseknek a halláskárosodás megelőzésében, illetve a hallószerven kívüli (pl. pszichés, vegetatív idegrendszeri) hatások csökkentésében van kiemelt szerepe.

A munkahelyi rákkeltő anyagokkal kapcsolatos szabálytalanságok feltárása és a megszüntetésük érdekében hozott hatósági intézkedések a foglalkozási eredetű daganatos megbetegedések és halálozások megelőzésében bírnak kiemelt jelentőséggel. A klinikailag észlelhető daganatos megbetegedés megjelenéséig gyakran 10-50 év telik el, ezért a munkáltató és a munkavállaló is hajlamos alulbecsülni ez ilyen anyagokkal végzett

¹ Zaj kockázatértékelésére vonatkozó szabályok megszegése: 14%; Egyéb munkahelyi zaj expozícióval összefüggő szabályok megszegése: 15%.

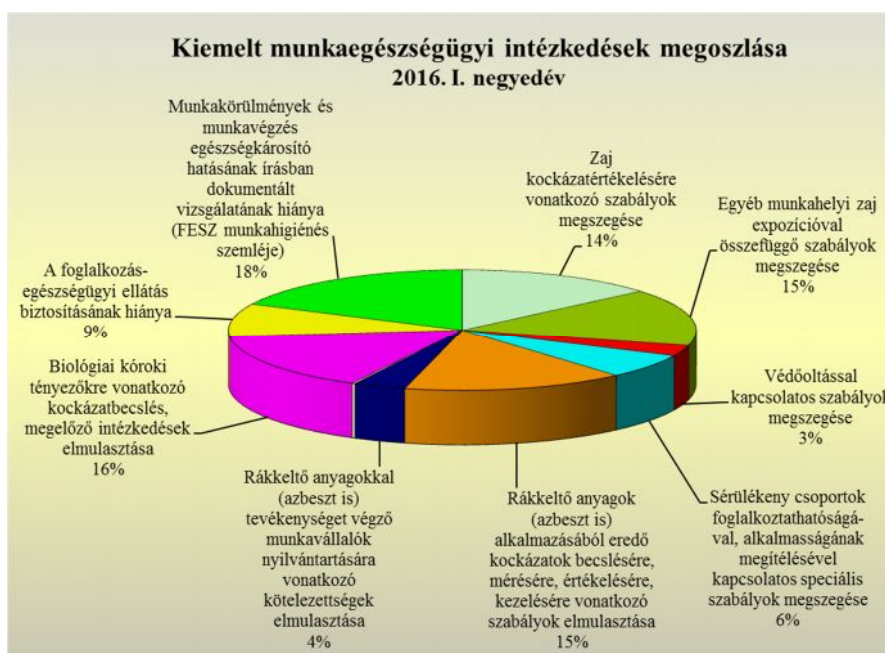
² Rákkeltő anyagok (azbeszt is) alkalmazásából eredő kockázatok becslésére, mérésére, értékelésére, kezelésére vonatkozó szabályok elmulasztása: 15%; Rákkeltő anyagokkal (azbeszt is) tevékenységet végző munkavállalók nyilvántartására vonatkozó kötelezettségek elmulasztása: 4%.

tevékenységek veszélyességét, a jogszabály által előírtak betartásának fontosságát. A rákkeltővel tevékenységet végző munkavállalókról vezetendő expozíciós nyilvántartás vezetése pedig az esetlegesen később bekövetkező egészségkárosodások rekonstruálása céljából szükséges.

Nagyarányú intézkedés történt a *biológiai kóroki tényezőkkel* kapcsolatban (összesen³: 19%) és a foglalkozás-egészségügyi szolgálat alapszolgáltatás keretében elvégzendő feladataival összefüggésben is (*munkakörülmények és munkavégzés egészségkárosító hatásának írásban dokumentált vizsgálatának hiánya (FESZ munkahigiénés szemléje)* 18%).

A biológiai kóroki tényezőkkel kapcsolatos szabálytalanságok feltárására kiemelt figyelmet kell fordítani, tekintettel arra, hogy az utóbbi években a mikroorganizmusok (vírusok, baktériumok, gombák, paraziták stb.) által okozott egészségkárosodások az évenként bejelentett, kivizsgált és elfogadott (regisztrált) foglalkozási megbetegedések számottevő arányát adták.

6. számú ábra

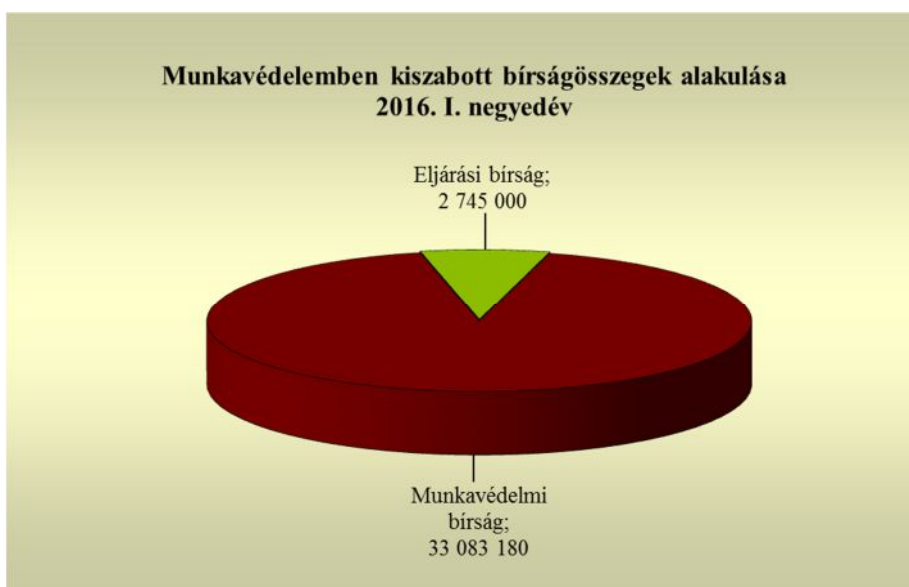
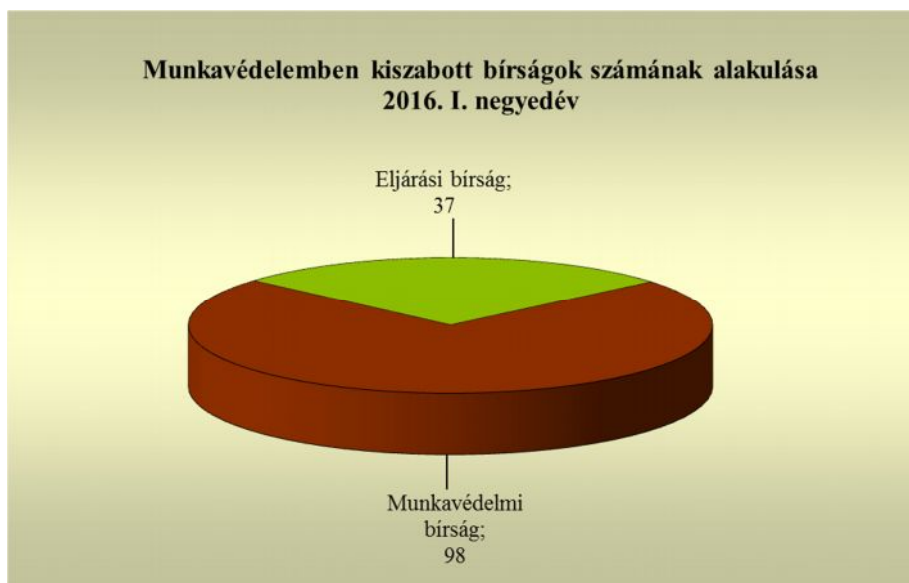
A felügyelők még mindig találtak olyan munkáltatóval, aki nem biztosította a munkavállalói részére a foglalkozás-egészségügyi ellátást, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 9%-a a foglalkozás-egészségügyi ellátás biztosítására irányult.

A kiemelt védelemre szoruló sérülékeny munkavállalói csoportok (fiatalkorúak, várandós, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősödők, megváltozott munkaképességűek) foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során hozott kötelezések az összes kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedés 6%-át teszik ki.

A 2016. I. negyedévben a szankcionálás során 98 esetben munkavédelmi, 37 esetben eljárási bírságot alkalmaztak a felügyelők (7. számú ábra), 33 083 180 Ft és 2 745 000 Ft összegben. (8. számú ábra).

A megyei munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírság alkalmazási gyakorlata megfelelt a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó törvényi előírásnak. A munkavédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos Kormányrendelet alkalmazása az egységes gyakorlat kialakítását nagyban elősegítette.

³ Biológiai kóroki tényezőkre vonatkozó kockázatbecslés, megelőző intézkedések elmulasztása: 16%; Védőoltással kapcsolatos szabályok megszegése: 3%

A megyei munkavédelmi hatóságok 2016. I. negyedévben saját kezdeményezésű nyílt napot 7 esetben szerveztek. Közös szervezésben 16 alkalommal, közös szakmai fórumon pedig 1 esetben vettek részt.

3. SÚLYOS JOGSÉRTÉSEK

A 2016. I. negyedévben a súlyos jogsértések között továbbra is jellemző a magasban végzett munkáknál a leesés elleni megfelelő kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya, a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása.

Közműépítési földmunkáknál sok esetben elmarad a dúcolás, miközben a közúti járműforgalom közvetlenül a munkagödör mellett halad, megnövelve ezzel a föld beomlásának veszélyét.

A gépkezelői jogosultság hiányában (nem megfelelő képzés miatt) történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel, (emelőgépek, targoncák jogosulatlan használata).

A feldolgozóipar, gépipar, illetve a mezőgazdaság területén használt gépek, berendezések esetében továbbra is gyakran fordulnak elő súlyos balesetek a veszélyes tér lehatárolására szolgáló védőburkolatok, biztonsági berendezések hiánya, illetve azok használatának kiiktatása, elmulasztása miatt.

Villamos berendezések esetében a közvetlen illetve közvetett érintés elleni védelemmel kapcsolatos hiányosság a leggyakoribb veszélyeztetés. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása rendszeresen ismétlődő probléma.

A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között továbbra is vezető helyet foglal el az előzetes-, illetve az időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatokra vonatkozó követelmények betartásának elmulasztása; a veszélyes anyagokkal/keverékekkel történő munkavégzés egyéni védőeszköz biztosításának hiányában; továbbá a felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban végzett tevékenység hallásvédő eszköz biztosítása, illetve használata nélkül.

A vizsgált időszakra jellemző ellenőrzési tapasztalatok alapján a munkavállalók életének, testi épségének, egészségének súlyos veszélyeztetése az *1. számú melléklet* negatív példák című pontjaiban ismertetett cselekményekkel valósult meg.

4. UTÓELLENŐRZÉSEK

A munkavédelmi hatósági intézkedések hatékonyságának egyik mutatója, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a döntéseiket. A 2016. év január 01 – március 31-ig terjedő időszakban a megyei munkavédelmi hatóságok összesen 577 utóellenőrzést végeztek, ami az ellenőrzött munkáltatók 9,5%-át érintette.

Az utóellenőrzések tapasztalata szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket 37 esetben nem hajtották végre, ami 37 munkáltatót érintett. Ez a munkáltatók 0,96 %-ban jelentette a hatósági intézkedések végrehajtásának elmulasztását.

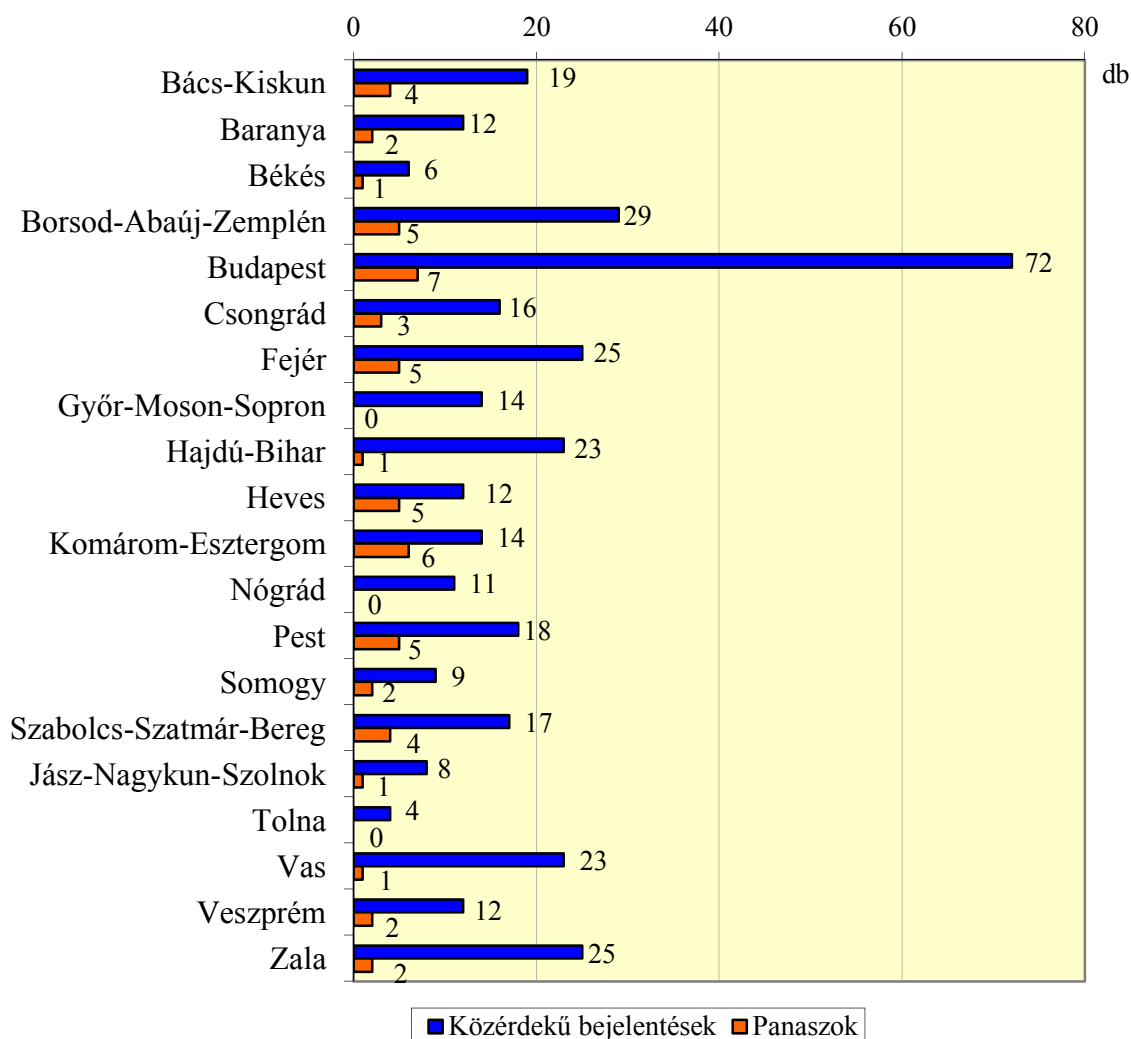
Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok összege a 2016. I. negyedévben 2 745 000 Ft volt.

5. PANASZOK, KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK VIZSGÁLATA

A megyei munkavédelmi hatóságokhoz 2016. I. negyedévben országosan **összesen 369 db közérdekű bejelentés és 56 db panasz** érkezett.

A megyei munkavédelmi hatóságok jelentései alapján 2016. I. negyedévben beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok számát, megoszlását a *9. számú ábra* mutatja.

**2016. I. negyedévben a munkavédelmi hatóságokhoz
beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok
megoszlása megyénként**

5.1. A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása

A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti százalékos megoszlását a 10. számú ábra mutatja.

Az „egyéb munkavédelmi jogsértés” számadatait figyelembe nem véve a legtöbb **közérdekű bejelentés** (213 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés, valamint munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (99 db) és a személyi feltételekkel (25 db) kapcsolatos bejelentések.

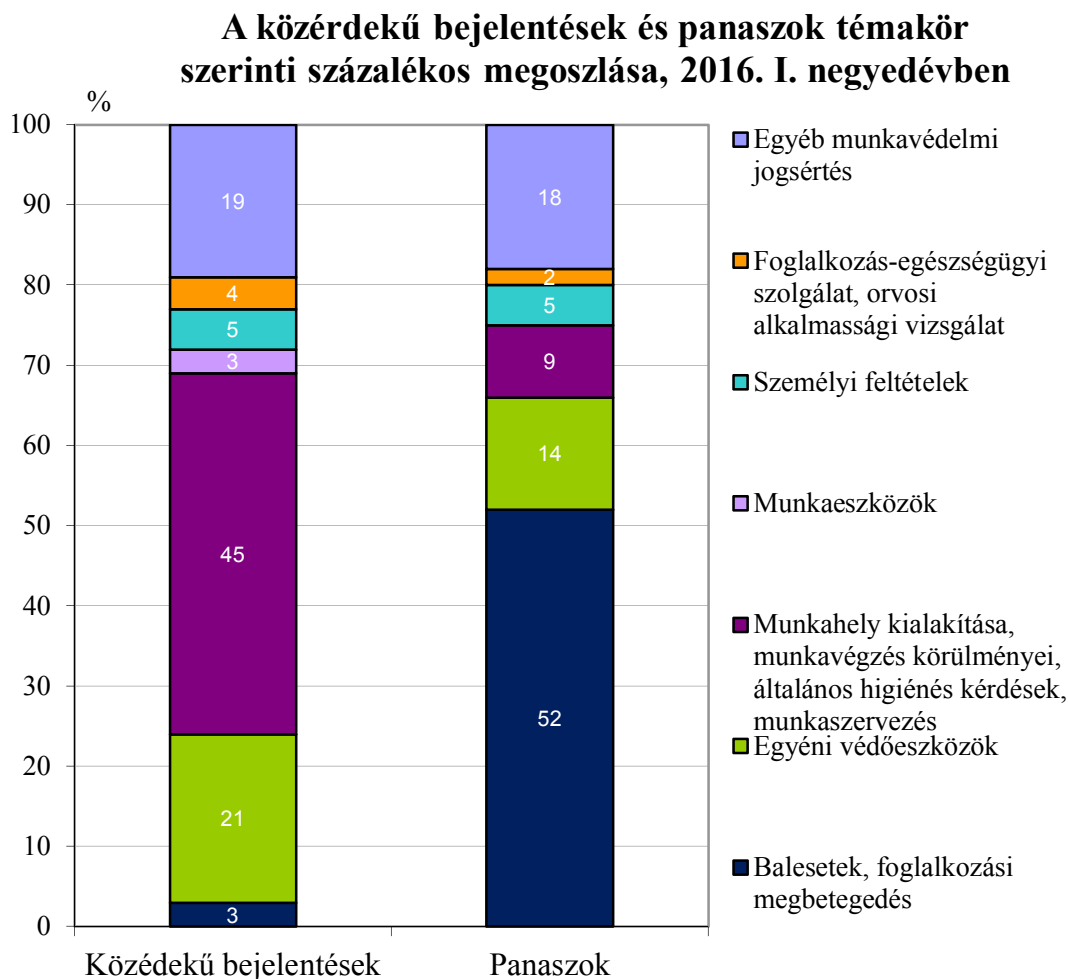
A beérkezett **panaszok** tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben (35 db), azután az egyéni védőeszközök témakörben (9 db), majd a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés témakörben (6 db) érkezett.

A 10. ábrán látható, hogy a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben sokkal több panasz érkezett, mint közérdekű bejelentés.

Ennek oka, hogy leggyakrabban a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló élt panasszal, mert a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy

mulasztását, továbbá a foglalkozási megbetegedés, ill. fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte.

10. számú ábra

5.2. A bejelentésekkel érintett jellemző gazdasági ágazatok

A megyei munkavédelmi hatóságok jelentései alapján megállapítható volt, hogy a beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok a gazdaság legkülönbözőbb ágazatait érintették. 2016. I. negyedévben a bejelentések többsége a feldolgozóipari, az építőipari, a kereskedelmi, a gépgyártási tevékenységhez kapcsolódott.

Kisebb számban, de érkeztek bejelentések, pl. a szolgáltatással, a szállítással, a vendéglátással, a közigazgatással összefüggésben.

5.3. A közérdekű bejelentések és panaszok közlésének módja

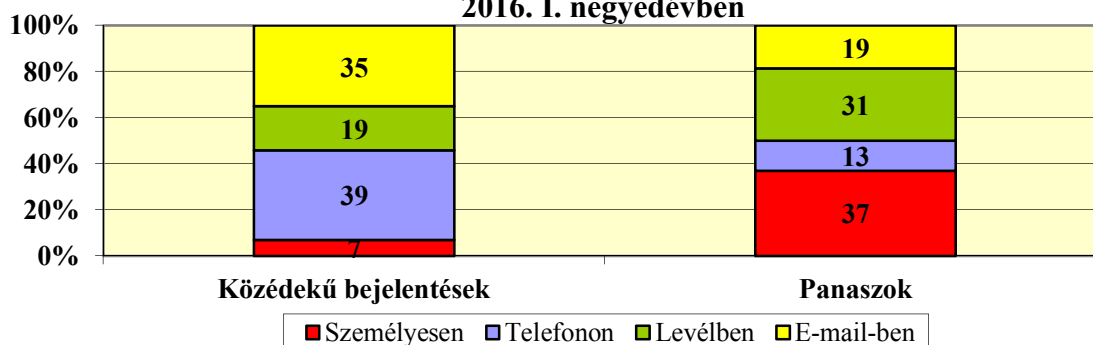
A közérdekű bejelentések, panaszok közlésmódjának százalékos megoszlását a 11. ábra mutatja.

A közérdekű bejelentéseket leggyakrabban telefonon (39 %) vagy elektronikus levélben (35 %), illetve levélben (19 %), ritkábban személyesen (7 %) tették meg.

A panaszokat leginkább személyesen (37 %), vagy levélben (31 %), ritkábban elektronikus levélben (19 %), illetve telefonon (13 %) közölték.

11. számú ábra

**A közérdekű bejelentések és a panaszok közlésének módja szerinti
százalékos megoszlása
2016. I. negyedévben**

5.4. A bejelentő személye

A vizsgált időszakban továbbra is jellemző volt, hogy a közérdekű bejelentéseket, panaszokat magánszemélyek nyújtották be (87,7 %). Áttétellel érkeztek bejelentések a megyei munkavédelmi hatóságokhoz a Nemzetgazdasági Minisztérium Munkafelügyeleti Főosztályától (3,1 %), a kormányhivataloktól (4,3 %), a társhatóságoktól (3,4 %), és az önkormányzatoktól (1,0 %), valamint az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalától (0,5 %).

A jelentési időszakban beküldött összesen 425 db bejelentésből jelentős számú, 141 db (33,2 %) névtelen volt. A névtelen bejelentések kivizsgálásától továbbra sem lehetett eltekinteni, mert nagy számban megalapozottak voltak és valós munkavédelmi problémákat vetettek fel.

5.5. A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok

A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok jellemzése, különösen a bejelentések megalapozottsága vagy annak hiánya, illetve a bejelentés eredménytelen kivizsgálásának okai alapján.

5.5.1. Megalapozottság, irányultság

A közérdekű bejelentések és panaszok megalapozottságát vizsgálva elmondható, hogy a megkeresések általában csak részben voltak megalapozottak. Kevésbé volt jellemző a teljes mértékben megalapozott bejelentés, illetve a teljesen megalapozatlan.

Az ellenőrzések során számos esetben találtak más, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi hiányosságot, szabálytalanságot is melyre intézkedést tettek a munkavédelmi ellenőrzést végző kormánytisztviselők.

A megalapozatlan bejelentések háttérében általában valamilyen egyéni munkavállalói sérelem (pl. munkaviszony megszüntetése) állt. Ezek a bejelentések rendszerint névtelenül, elektronikus úton vagy levélben érkeztek.

A panaszok egy része munkaügyi szabálytalanságokat is tartalmazott. Ezekben az esetekben a munkaügyi ellenőrzést végző kormánytisztviselőkkel közös vizsgálat keretében történt a helyzet feltárása és mindkét szakterület intézkedést tett a szabálytalanságok megszüntetésére.

5.5.2. Az eredménytelen kivizsgálások okai

A bejelentett esetekben az eredménytelen kivizsgálások okai általában a következők voltak:

- a névtelen bejelentésekben gyakran nem nevezték meg a munkáltatót, illetve a munkavégzés helyét;
- nem volt munkavégzés a bejelentésben megnevezett munkaterületen;
- hatáskör hiánya (pl. nem volt szervezett munkavégzés).

5.5.3. Intézkedések

A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2016. I. negyedévben összesen 489 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

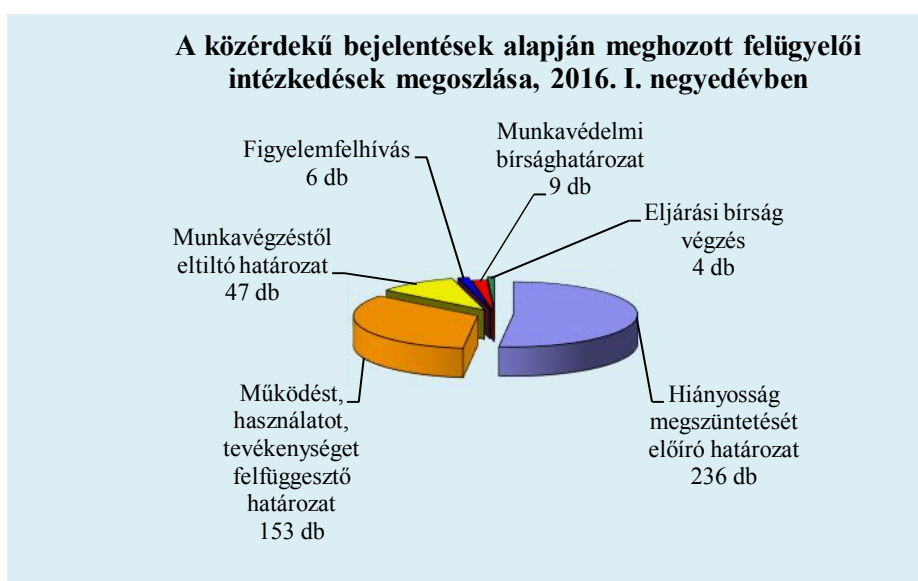
A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult vizsgálatokban kiadmányozott határozatok közül a hiányosságok megszüntetésére kötelező és az azonnali intézkedést foganatosító határozatok száma volt a meghatározó.

Figyelemfelhívást összesen 7 esetben alkalmaztak a megyei munkavédelmi hatóságok.

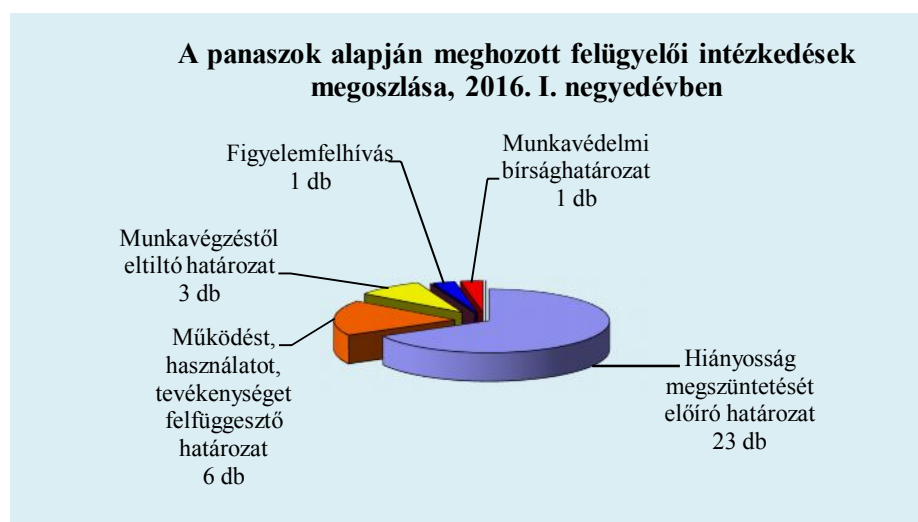
Az azonnali intézkedést foganatosító 209 db határozathoz és a hiányosság megszüntetését előíró 259 db határozathoz képest mindössze 10 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására. Az érdemi munkavédelmi határozatoknak mindösszesen csak a 2,9 %-a volt a pénzbírságot (eljárási-, illetve munkavédelmi bírság) kiszabó.

A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott intézkedések megoszlását a 12. és a 13. ábra mutatja.

12. számú ábra

13. számú ábra

A 2016. I. negyedévben a közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult munkavédelmi eljárások során összesen 140 000 Ft eljárási bírságot, továbbá 864 000 Ft munkavédelmi bírságot szabtak ki a megyei munkavédelmi hatóságok.

6. FŐMUNKAI DŐN KÍVÜL VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

A 2016. I. negyedévben főmunkaidőn kívül 55 munkáltatónál végeztek a megyei munkavédelmi hatóságok ellenőrzéseket. Ezeknek az ellenőrzéseknek a döntő többsége munkabaleset kivizsgálása érdekében történt, más esetben társhatóság felkérésére tartottak ilyen ellenőrzéseket.

7. MUNKABALESETEK, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEK, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓS ESETEK

a) Munkabalesetek

Az Mvt. 64. § (5) bekezdése, valamint az Mvt. végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 7. § (1) bekezdés szerint a munkáltató a súlyos munkabalesetet köteles azonnal bejelenteni a baleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A megyei munkavédelmi hatóságra történő bejelentés a munkáltatók kötelezettsége, melynek az esetek többségében eleget is tettek, előfordult azonban, hogy – főként fekete foglalkoztatás esetén – a bejelentés a rendőrség részéről érkezett.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a 2016. I. negyedévben 31 – közúti baleseti eseményeket is tartalmazó – súlyos munkabaleseti eseményt jelentettek a területileg illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A 31 bejelentett súlyos munkabaleset közül 11 halálos, 14 életveszélyes, 3 súlyos csonkolásos, valamint 3 egyéb súlyos baleseti esemény volt. A munkabalesetek nagy részében még folyamatban van közigazgatási eljárás, sok esetben még nem készült el a munkabaleseti jegyzőkönyv, így a bejelentett és a később feldolgozott munkabaleseti adatok a vizsgálatok eredményétől függően eltérhetnek.

A tárgyidőszakban bejelentett súlyos munkabaleseti események legjellemzőbb baleseti okait a 4. számú táblázat tartalmazza.

4. számú táblázat

2016. I. negyedév	Baleseti bejelentések száma	A bejelentett baleseti események megoszlása a baleset súlyossága szerint			
		Halálos	Életveszélyes	Súlyos csonkolásos	Egyéb súlyos
Állat támadása	1	0	1	0	0
Áramütés	1	0	1	0	0
Csonkolás	2	0	0	2	0
Elesés	2	0	2	0	0
Feltekerés	1	1	0	0	0
Fulladás	1	1	0	0	0
Gázolás	1	1	0	0	0
Közúti	6	2	3	0	1
Leesés	8	2	5	0	1
Ráesés	5	3	1	1	0
Szemsérülés	1	0	0	0	1
Ütés	1	1	0	0	0
Ütközés	1	0	1	0	0
Összesen	31	11	14	3	3

b) Foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek

2016. január 1-jétől 2016. március 31. napjáig a munkavédelmi hatósághoz 62 foglalkozási megbetegedés gyanút és 16 fokozott expozíciós esetet jelentettek be. A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek

bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a megyei munkavédelmi hatóságok továbbították az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatal Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából.

A 2016. év első negyedében bejelentett foglalkozási betegség gyanús esetek száma a tavalyi év azonos időszakához viszonyítva csökkenést mutat (2015. évben 73 esetet jelentettek).

30,6%-a - a bányászat és a feldolgozó ipar területéről érkezett. A bányászat területén dolgozó munkavállalók bejelentése (döntően Baranya megyéből) főként az egykori bányászok mostanra diagnosztizált és bejelentett szilikózis eseteinek magas számából adódik. A humán-egészségügyi és szociális ellátásból a bejelentések 12,9%-a érkezett (ebben az ágazatban a tavalyi év azonos időszakához képest nőtt a bejelentések aránya: 2015. év első negyedében 9,5% volt.)

Az előző év azonos időszakához hasonlítva továbbra is a kémiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések gyanúja (37,1%) fordult elő leggyakrabban, ezt követték a biológiai kóroki tényezők (27,4%), és a nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (25,8%) miatt tett bejelentések.

Az összes bejelentés 9,7 % történt fizikai kóroki tényezők miatt. Míg a kémiai kóroki tényezők miatt bejelentett esetek aránya csökkent az előző év azonos időszakához viszonyítva (2015. év első negyedében 55,4% volt), addig a nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők miatti bejelentések aránya (2015. év első negyedében: 17,6%) és a biológiai kóroki tényezők aránya (2015. év első negyedében: 17,6%) jelentősen nőtt az összes bejelentett eseten belül. (5. számú táblázat).

5. számú táblázat

Bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúját feltételező esetek alakulása kóroki tényezők szerint					
2016. január 1. - március 31.					
	Kémiai kóroki tényezők (fő)	Fizikai kóroki tényezők (fő)	Biológiai kóroki tényezők (fő)	Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (fő)	összes bejelentett eset
Budapest	3			5	8
Baranya	13	4			17
Bács-Kiskun				2	2
Békés				2	2
Borsod-Abaúj-Zemplén				1	1
Csongrád			9		9
Fejér		1	1	1	3
Győr-Moson-Sopron					0
Hajdú-Bihar	1	1	1		3
Heves	1			2	3
Komárom-Esztergom			3	1	4
Nógrád					0
Pest	4		1	2	7
Somogy			1		1
Szabolcs-Szatmár-Bereg					0
Jász-Nagykun-Szolnok					0
Tolna			1		1

Vas	1				1
Veszprém					0
Zala					0
Összesen	23	6	17	16	62

Az összes bejelentett fokozott expozíciós eset döntően a feldolgozóiparból és az autóipar, gépgyártás (egyéb ágazat) területéről érkezett.

A jelentési időszakban egyetlen dolgozót sem jelentettek be zaj okozta fokozott expozícióval, ami jelentős eltérés a 2015. év első negyedéhez képest (akkor a fokozott expozícióval bejelentettet dolgozók 70,4% érkezett zaj miatt). 2016. első negyedévben a bejelentett fokozott expozíciós esetek 56,25%-a ólom miatt érkezett, 25%-a toluol miatt. Jelentettek még be benzol, nikkel és króm okozta fokozott expozíciót. (6. számú táblázat).

6. számú táblázat

Bejelentett fokozott expozíciós esetek alakulása kóroki tényezők szerint								
2016. január 1. - március 31.								
	Zaj (fő)	növényvédőszer (szerves foszforsav-észter tartalmú)	Benzol (fő)	Toluol (fő)	Ólom (szervetlen) (fő)	Nikkel (fő)	Króm (fő)	összes bejelentett eset
Budapest						1	1*	1 (+1*)
Baranya								0
Bács-Kiskun								0
Békés								0
Borsod-Abaúj-Zemplén			1	2				3
Csongrád								0
Fejér			1	1				2
Győr-Moson-Sopron								0
Hajdú-Bihar					1			1
Heves								0
Komárom-Esztergom								0
Nógrád								0
Pest					1			1
Somogy								0
Szabolcs-Szatmár-Bereg								0
Jász-Nagykun-Szolnok					7			7
Tolna								0
Vas								0
Veszprém								0
Zala				1				1
Összesen	0	0	2	4	9	1	1*	16 (+1*)

*egy dolgozó több vegyi anyag biológiai expozíciós (hatás) mutató tekintetében is túllépte a megengedhető határértéket

A 2015. év azonos időszakában megfigyelhető kiugró számú fokozott expozíció bejelentés (73 eset) melyet néhány tömeges bejelentés okozott, 2016. évben nem ismétlődött meg, de a bejelentett esetszám a 2014. év azonos időszakában érkezett 6 bejelentés, és a 2013. évi 10 bejelentett fokozott expozíciós esethez viszonyítva emelkedést mutat.

8. TANÁCSADÁS TAPASZTALATAI, JELLEMZŐ TÉMAKÖREI

A Megyei és Fővárosi Kormányhivatalok munkavédelmi ellenőrzést végző kormánytisztviselői részéről 2016. I. negyedévében összesen 491 esetben történt információnyújtás. A tájékoztatásokra legtöbbször telefonon került sor. A tanácsadások megyei eloszlását tartalmazza a 7. számú táblázat.

7. számú táblázat

Megyei Munkavédelmi Hatóságok	Tanácsadások száma (db)	Kérdések száma (db)
Bács-Kiskun	7	15
Baranya	14	48
Békés	64	206
Borsod-Abaúj-Zemplén	37	80
Csongrád	4	6
Fejér	11	16
Győr-Moson-Sopron	21	54
Hajdú-Bihar	0	0
Heves	41	58
Komárom-Esztergom	15	47
Nógrád	3	3
Pest	3	15
Somogy	7	9
Szabolcs-Szatmár-Bereg	4	4
Jász-Nagykun-Szolnok	10	12
Tolna	1	1
Vas	52	68
Veszprém	0	0
Zala	9	17
Főváros	188	188
Összesen	491	847

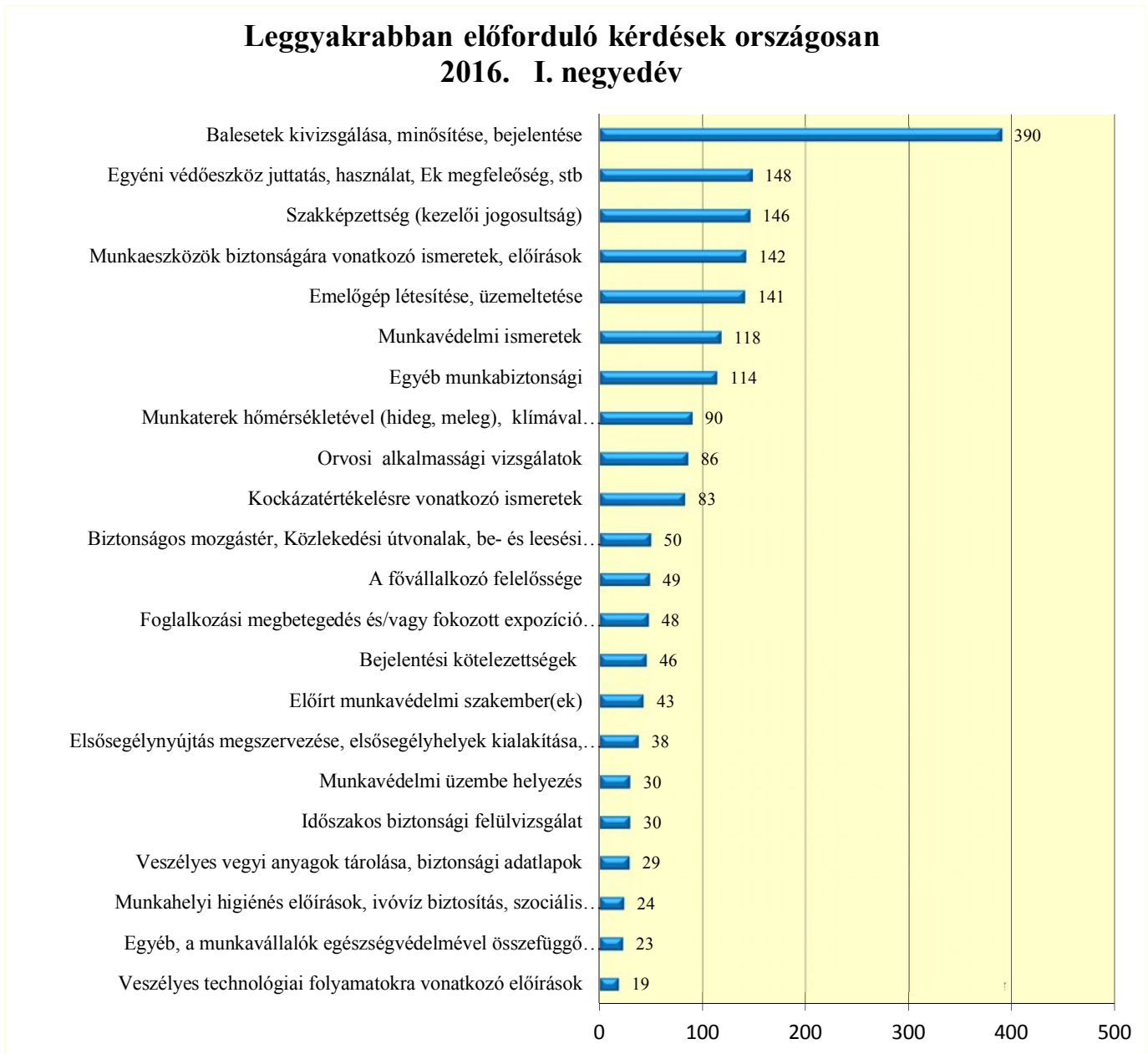
A Nemzetgazdasági Minisztérium Munkafelügyeleti Főosztálya által a hatósági munkától elkülönítetten működtetett Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálathoz 2016. I. negyedévében 1 073 (db) megkeresés érkezett, ebből 1 028 fő telefonon, 45 fő e-mailben érdeklődött. A tájékoztatások során összesen 1 286 kérdés megválaszolására került sor. (8. számú táblázat)

8. számú táblázat

Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálat	Megkeresések száma (db)	Kérdések száma (db)
Telefonos	1028	1222
Írásos (e-mail, levél)	45	64
Összesen:	1073	1286

2016 első negyedéve során, a munkabiztonság területén a legtöbb kérdés a munkahelyen történt balesetek kivizsgálásával, a baleseti események minősítésével, a munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatban merült fel. Az egyéni védőeszközökre vonatkozó ismeretekkel kapcsolatban is sokan kértek információt. Nagy érdeklődés mutatkozott az építő- és anyagmozgató gépek kezelői képesítése, jogosultsága iránt, valamint a munkaeszközök biztonságával kapcsolatban is. (14. számú ábra)

14. számú ábra

9. EGYÉB TAPASZTALATOK

a Az ellenőrzések fogadtatásával kapcsolatos tapasztalatok (munkáltatók, munkavállalók)

Általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók az ellenőrzések során együttműködők, akárcsak a munkavállalók. A nagyobb munkáltatók általában készségesen, segítőkészen állnak a munkavédelmi ellenőrzésekhez, tudva, hogy közös érdekünk az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása. A kisebb, általában szabálytalanul foglalkoztató, a munkavédelmi

követelményeket nem ismerő, és be nem tartó munkáltatók esetenként igyekeznek megakadályozni az ellenőrzés lefolytatását.

b Társhatósági közös ellenőrzések tapasztalatai

A különböző egyéb hatóságok kezdeményezésére, illetve bevonásával tartott közös ellenőrzések.

A 2016. I. negyedévben lefolytatott közös ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellenőrzésben részt vett hatóságok között az együttműködés jó volt, a hatóságok egymás munkáját kiegészítve, egymást segítve dolgoztak.

A társhatóságok közreműködésével 2016. I. negyedévben 485 munkavédelmi ellenőrzés zajlott, mely összesen 335 ügyet jelent, az összes ellenőrzés 10,8%-át.

A társhatósági ellenőrzésre egyrészt akkor került sor, ha a helyszíni ellenőrzés jellege, irányultsága azt indokolta, illetve ha más hatóságok igényelték a felügyelőség ellenőrzését.

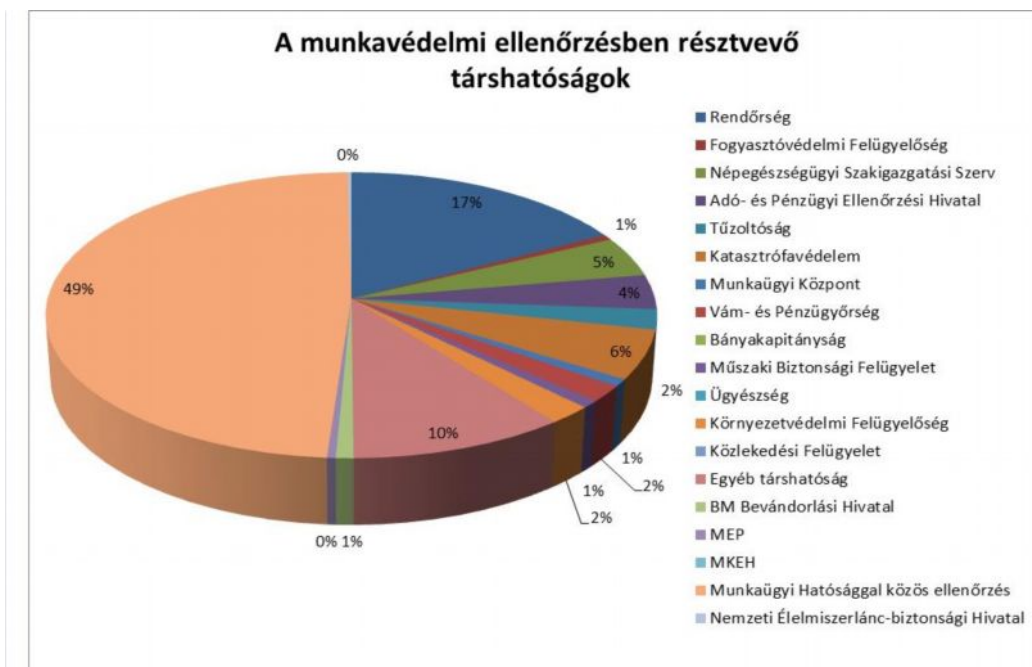
A legnagyobb arányban a munkaügyi hatóság vett részt a közös ellenőrzésekben. A munkaügyi hatóságot leszámítva leggyakrabban a rendészeti szervek működtek közre.

A munkavédelmi hatóság a rendőrség segítségét rendszerint olyan munkáltatók vonatkozásában, olyan munkavégzési helyszíneknél ellenőrzésénél kérte, ahol a hely jellege azt megkívánta, illetve ahol korábban a munkáltató megghiúsította az ellenőrzést, vagy jelentős mértékben akadályozta azt.

A 2016. I. negyedévben a rendőrhatósággal közösen 83 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóság felügyelői; az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi valamint a népegészségügyi szakigazgatási szervek közreműködésével pedig összesen 53 db vizsgálatot.

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlását az 15. számú ábra szemlélteti.

15. számú ábra

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlása 2016. I. negyedévben

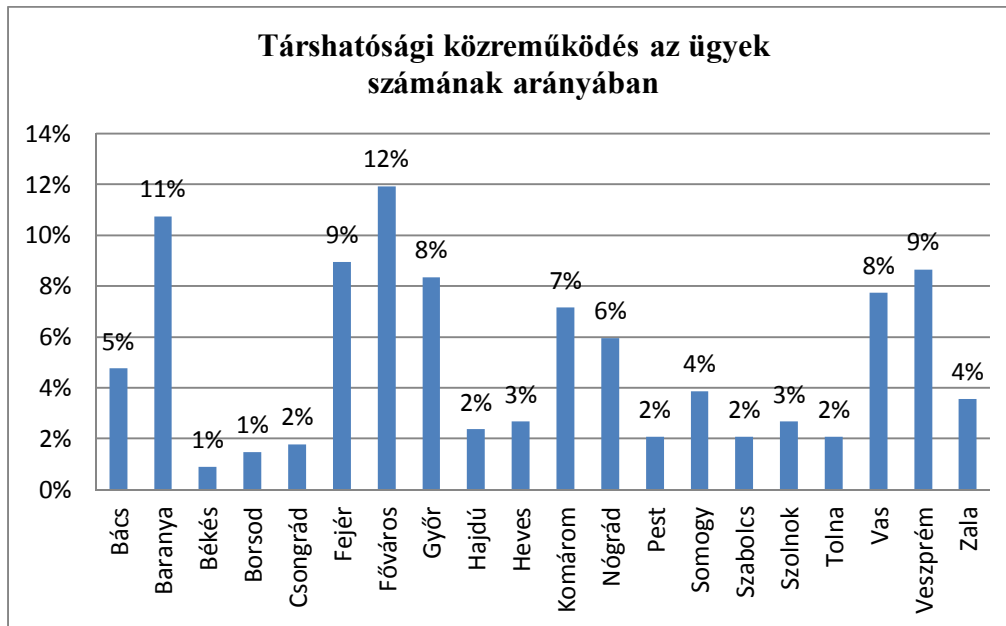
Megyéenként eltérő a társhatósági együttműködések intenzitása, mely több okra vezethető vissza. A kormányhivatalok által összefogott Éves Összevont Ellenőrzési Terv képezte 2016. I. negyedévben a

munkavédelmi felügyelőségek társhatósági együttműködésének alapját, melyek nyomán megyénként különbözőképpen zajlottak le a társszervekkel közös ellenőrzések.

A társhatósági ellenőrzések megyénkénti megoszlását a 16. számú ábra mutatja.

16. számú ábra

Társhatósági ellenőrzések megoszlása megyénként a 2016. I. negyedévében

A felügyelőségek beszámolóí szerint a társhatósági együttműködések hatékonyan zajlottak, egymás munkáját segítve, kiegészítve jártak el az érintettek. Nehézséget egyedül az ellenőrzések lefolytatásához szükséges időtartamok jelentős eltérése okozott.